

gehalte van het bloed.

L. DISHKOVICH, *Über den Stoffwechsel von Vitamin B₁₂ bei Affektionen von Leber und Gallenwegen.* — Microbiologische bepaling van het gehalte aan vitamine-B₁₂ in bloed en urine na injectie van 25 γ vitamine-B₁₂ bij 6 gezonden en bij 8 lijdende aan hepatitis.

D. WIEDERMANN en J. SMARDA, *Ergebnisse weiterer Modellversuche mit der Serumultrafiltration.* — Overzicht van 150 bepalingen.

F. D. MOORE, *Typische Veränderungen im Wasser-Elektrolyt-Haushalt infolge von Trauma, chirurgischem Eingriff und Krankheit.* — Samenvattend overzicht.

FEUILLETONS

HET ZEVENDE INTERNATIONALE CONGRES VOOR MICROBIOLOGIE TE STOCKHOLM (4-9 AUGUSTUS 1958)

Van 4 tot 9 augustus 1958 werd te Stockholm het Zevende Internationale Congres voor Microbiologie gehouden. Er waren niet meer dan 1200 deelnemers toegelaten, en er werd slechts een beperkt aantal onderwerpen behandeld. Vijf ochtenden waren aan symposia met discussies gewijd. Op vier middagen behandelden een aantal sprekers enkele bepaalde onderwerpen. In deze week vergaderden ook verschillende nomenclatuur-commissies.

Het belangrijkste aspect van dit congres was de nadruk welke op de fundamentele vraagstukken viel. Genetica en veranderlijkheid van bacteriën, het wezen der virussen, latentie en virulentie, de natuurlijke weerstand werden van vele kanten belicht. Bijzonder belangrijk waren de mededelingen over de mogelijkheden om wezenlijke veranderingen in micro-organismen aan te brengen.

In dit verband was de toespraak van de voorzitter van het congres, SVEN GARD, aan het banket van grote betekenis. Staande temidden van de vlaggen van 49 deelnemende landen, waartussen die van de Verenigde Staten en de Unie van Sowjet-republieken broederlijk naast elkaar waren neergezet, gaf hij uiting aan veler gevoelens van bezorgdheid. Deze toespraak, die wij allen als een ernstige waarschuwing meekregen, moge hier volgen:

Toespraak van SVEN GARD.

„After four days of serious work this is the time to relax and to rejoice. It is, therefore, with great hesitation that I am now taking the risk of striking a discordant note by an address on a serious subject of as I see it, great urgency.

Much has been said about the universality of science, about its capacity to break national and racial barriers, to form bonds across borders. No doubt such qualities are inherent in science, but it is up to the scientists to cultivate and develop them. Have they succeeded in doing so? Have they made the world a happier place to live in?

I am afraid that few people are ready to answer that question with an unqualified yes. The world today is acutely conscious of the power of science, for good, and — alas — for evil. It would be idle to deny that scientists have built more and stronger barriers than they ever demolished.

So far microbiology has contributed little to the present political tension. Apparently it has not easily lent itself to evil purposes. Will it remain a politically indifferent science? I am afraid that it will not. There are danger signals ahead, plainly visible to everybody.

We have heard these days and will hear more about feats that a few years ago were possible only in science fiction. A new dimension has been added to microbiology. Scientists are today able to impress new characters on living beings, to transform if not form living matter, to create at will new

species. The perspectives opened up by these discoveries are wide, indeed.

We all know what happened when man began to tamper with the nucleus of the atom. Is there reason to believe that tampering with the nucleus of the cell will have less far-reaching consequences? The *brave new world* may not be far away.

I believe that the situation is not serious as long as everything is done openly. The moment science goes underground, research becomes a secret service branch, is the time for real misgivings. Then a vicious circle is about to close. Then it may be too late for remedial action.

There is probably no scientific achievement that could not be used for dual purposes. That is the way the world is constructed. It is no fault of science and it should not detain us from trying our best to make progress. The problem is how to safeguard against abuse.

This could be accomplished, if scientists the world over were determined to make science stay above ground; if they all refused to take any part in things done under the cover of secrecy. What we need is a scientific world conscience, an international brotherhood of scientists. This may sound ridiculously unrealistic and naive; and yet, was it not being too realistic, too sophisticated that precipitated the present crisis? Should we not learn from experience? Should we not try to reform?

Well — I know as well as anybody that all such ideas are sheer Utopia. International organization and international control, even if inadequate, seem to be the only means by which anything at all can be accomplished.

At present no international control system exists but at least we have an international organization. Therefore, I appeal to IAMS*. I do not ask that it transforms into an international brotherhood. I will only ask that it recognizes the existence of the problem. If this is done, some action will have to be taken. It might be said that the present issue is not of a scientific nature and, therefore, no business of a scientific organization. I disagree. The question before us concerns the scientists first, last, and always. If they fail to find an answer, nobody else can do it. In my opinion, IAMS could find here a mission, more important than nomenclature. It should be in a position to be able to watch the development and sound the alarm, if need arises.

I shall not try to pursue these thoughts any further. But I would like to propose a toast in which I hope you can all join. It is a toast to microbiology — may its immense possibilities be developed to the benefit of mankind. It is a toast to our International Association — may it prosper; may it always be alert to the vital problems that concern our science.”

Het ware te hopen dat alle aanwezigen deze redevoering ter harte namen.

Augustus 1958

A. CH. RUYS

*International Association of Microbiological Societies.

INGEZONDEN

KLINISCHE ONDERSCHIEDINGEN IN DE GROEP DER SCHIZOFRENIEËN

Bij het artikel van Prof. RÜMKE (1958) over klinische onderscheidingen in de groep der schizofrenieën heb ik veel vraagtekens geplaatst, waarvan ik, gezien de geringe plaatsruimte in dit *Tijdschrift*, hier slechts een enkel wil bespreken. RÜMKE schrijft over de „gigantische terugtocht” der psychoanalyse; de vraag rijst: hoe zou de Nederlandse artsenwereld reageren op een artikel met chemisch onderwerp, waarin zou staan, dat de scheikundigen alle redenen tot bescheiden-

heid hebben, dat de scheikunde in de loop der jaren op een gigantische terugtocht is, van het element naar het molecuul, vandaar naar het atoom, vandaar naar het neutron, enz., en dat op elk van die plaatsen de scheikunde telkens enige jaren (tevergeefs) stand hield? „Maar de scheikunde moet weer toegeven niet alles te kunnen verklaren” Het lijkt mij, dat de Nederlandse arts door zijn vooropleiding, door zijn voortdurend contact met de chemische wetenschap gevrijwaard zou zijn voor het au sérieux nemen van deze gedachtengang, die allermint afbreuk zou doen aan zijn respect voor de scheikunde, maar alleen o.a. de vraag zou doen opkomen, waarom hier van terugtocht wordt gesproken en niet van ontwikkelingsgang der scheikundige wetenschap. Historisch gesproken zou een dergelijke boutade ook al niet worden aanvaard, want men zal zich herinneren, dat ook bij de oude Grieken de aandacht reeds ten volle was gevestigd op de door hen veronderstelde kleinste elementen. Gelden deze tegenwerpingen niet ten volle voor de psychoanalyse, genetisch-gericht van de aanvang af, en daaraan zelfs zijn specifieke betekenis en waarde ontleend? Het langzamerhand tot ontwikkeling komende onderzoek bij de psychosen heeft juist de nadruk steeds meer doen leggen op de prille jeugd fasen, wat trouwens scherpzinnige Franse psychiaters lang vóór FREUD reeds begonnen te doen.

RÜMKE schrijft: „Wat niet wordt verklaard, is wellicht duidelijk te maken uit gebeurtenissen in het intra-uteriene leven. Waarschijnlijk zullen ook daar niet de laatste verklaringen te vinden zijn. Dan gaat de terugtocht voort tot in de genen”. Ik stel daartegenover de vraag, of het aanvaardbaar is, in een artikel over „De terugtocht der geneeskunde” te schrijven: „wat niet wordt verklaard, is wellicht duidelijk te maken uit afwijkingen in een of andere wervel. Waarschijnlijk zullen ook daar niet de laatste verklaringen te vinden zijn. Dan gaat de terugtocht voort tot een heel beperkt gebied: één endocriene klier”. Natuurlijk: er zijn artsen-chiropractici; er zijn artsen die de hypofyse (of wat dan ook) het alleen-zaligmakend aangrijpingspunt voor een therapie vinden. Anderdaad zijn er enkelingen (trouwens buiten de psychoanalyse staande), die theorieën hebben uitgedacht over de bij uitstek pathogenetische werking van intra-uteriene „traumata” bij neurosen, welke stellingen echter (op hier niet nader uit te werken motieven) door de psychoanalytische wetenschap worden afgewezen. Mag men, sprekende over een wetenschap, haar verdieping en ontwikkeling op juist steeds breder front, meningen van enkelingen, extremisten, als kenmerkend voor die wetenschap naar voren brengen?

Dan de zinsnede over de „terugtocht naar de genen”: behoort het niet tot het abc der psychoanalyse, reeds in FREUDS vroegste publikaties te vinden en door ieder analyticus aanvaard, dat de erfelijkheid, de aanleg, grote betekenis hebben; dat het bij neurosen en psychosen steeds gaat om „Ergänzungsreihen” van aanleg en omstandigheden? Hoe komt toch RÜMKE tot deze boutade, die indruist tegen elke feitelijke en historische waarheid? RÜMKE'S slagzin doet mij trouwens in dit, aan de schizofrenie gewijde artikel aan als een corpus alienum (meer zelfs nog dan toen ik deze het eerst aantrof: in het jubileumnummer van het Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap) omdat hij niet strookt met gegevens, door RÜMKE zelf in dit artikel verstrekt!

Men vindt nl. in RÜMKE'S algemeen somber-gestelde opstel naar voren gebracht de groep der „ontwikkelingspseudo-schizofrenieën”, in het bijzonder het type-Sèchehaye, waarbij RÜMKE de kopiëring dezer therapie door een zijner medewerkers (GROEN) roemt. Even verder spreekt hij over „de psychoanalytische richting van FREUD tot de MENNINGERS”, en daarna (o.a.) van „de psychotherapie der psy-

chosen van . . . BREUKINK tot ROSEN en SÈCHEHAYE”.

Waarom heeft RÜMKE nergens vermeld dat SÈCHEHAYE'S werk vrucht is van psychoanalytische bodem, slechts mogelijk doordat Mme. SÈCHEHAYE psychoanalytica is? Ik laat haar zelf (1954) aan het woord:

„Cependant, aussi intéressantes et souvent éclaircissantes que soient ces descriptions phénoménologiques et existentialistes, de „l'univers” et du „monde expérimenté” des schizophrènes, la cause profonde du surgissement de ces „mondes” et „modes de sentir” demeure ignorée. Par bonheur la connaissance des principes psychanalytiques — à l'instar des rayons Roentgen — vient à notre secours et nous permet de pénétrer, au delà des structures schizophréniques, jusqu'aux sources lointaines et infantiles des symptômes apparents”.

Is dus de (trouwens voor elk wetenschapbeoefenaar behartigenswaardige) deugd der bescheidenheid, die RÜMKE hier de analytici voorhoudt, juist bij schizofrenie bij uitstek geïndiceerd?

Afgezien van het feit, dat het zo competente oordeel van Mme. SÈCHEHAYE lijnrecht staat tegenover RÜMKE'S mening over de waarde der fenomenologie, rijst toch in het kader van mijn verweer de vraag, waarom in RÜMKE'S artikel niets te vinden is over dit zo zeer geprezen werk als produkt van zuiver psychoanalytische verdieping en toewijding. Ieder onderzoeker in de medische wetenschap die van een samengesteld syndroom bepaalde facetten weet te isoleren en te determineren, zeker wanneer daaraan — volgens RÜMKE zelf — zo waardevolle therapeutische kanten zitten, doet belangrijk werk. Waarom wordt dit door RÜMKE niet op het conto geschreven, waar het hoort; waarom worden ROSEN en Mme. SÈCHEHAYE zelfs afgezonderd en niet als analytici genoemd?

Trouwens, wat wil RÜMKE met de psychoanalyse? Hij gebruikt een vage, kryptisch-aandoende term: „De erkenning van deze terugtocht en van de verworvenheden zal een nieuwe samenwerking van genetici en aanhangers van de constitutieleer met de psychoanalytici en psychodynamici mogelijk maken”.

Eenzijds wil RÜMKE, naar hij zegt, de „schatkamer der psychoanalyse” behouden (hoe komen de jongeren daarin, als het abc ten opzichte van de toegangsweg hun onbekend blijft?), maar anderzijds houdt hij klaarblijkelijk geen rekening met het feit, dat er metterdaad samenwerking is tussen constitutieleer en psychoanalyse: blijkt dit voor Nederland niet reeds uit het feit, dat collega F. VAN MEURS onlangs is gepromoveerd op het verband tussen constitutie van kinderen en hun neurotische stoornissen? Ik laat dan nog BALINT, GREENACRE en andere vooraanstaande psychoanalytische auteurs ter zijde.

Ik kan slechts betreuren, dat de synthese die RÜMKE wil bevorderen, op deze wijze niet wordt gediend. Kan dat, wanneer men niet lokaal elkaars ervaringen eerbiedigt? Gelukkig kan ik met een betere manier eindigen: schrijft immers CARP (1958) niet over een andere psychoanalytische studie bij schizofrenen dan die van Mme. SÈCHEHAYE: „Elk modern psychotherapeut zal dit boek kunnen lezen met verrijking van zijn opvattingen inzake de mogelijkheid de schizofreen beter dan voorheen hulp te bieden”.

Literatuur: CARP, E. A. D. E. (1958) *Ned. T. Geneesk.* 102, 1513. — ROSEN, J. D. (1953) *Direct Analysis*. Grune & Stratton, New York. — RÜMKE, H. C. (1958) *Ned. T. Geneesk.* 102, 1361. — SÈCHEHAYE (1954) *Introduction à une psychothérapie des schizophrènes*, bl. 4. Presses univ. de France.

Rotterdam, 14 september 1958

H. DE LEVIE